

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

ASIA: LAUSUNTO LAKIIN YLIOPIILASTUTKINNOSTA, HE 235/2018

Kuvataideopettajat KUVIS ry esittää, että lukiodiplomin asema vahvistetaan ylioppilastutkintoa koskevassa laissa siten, että lukiodiplomin suorittaminen vastaa yhtä ylioppilastutkinnon koetta.

Opetushallitus on kehittänyt lukiodiplomit 1990-luvulla ylioppilastutkinnon kehittämistyöryhmän mietinnön (Komiteamietintö 1993:25) pohjalta taide- ja taitoaineisiin yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Kehittämisvaiheen päätös on luonnollisesti lukiodiplomien aseman vakiinnuttaminen. Nyt on sen aika.

Kanssamme samaa mieltä on Opettajien ammattijärjestö OAJ, joka esitti 29.11.2018 lukiodiplomia ylioppilastutkinnon osaksi. Myös opetusministeri Sanni Grahn-Laasosen koollekutsuman, taito- ja taideaineiden opetuksen kehittämistä ja lukiodiplomeja koskeneen pyöreän pöydän keskusteluun 20.10.2018 osallistuneet asiantuntijat olivat asiasta yksimielisiä.

Tuoreen lukiolain mukaan ”Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.”

Perustelemme lukiodiplomin asemaan tasa-arvoisena ylioppilaskokeen muotona ja lukio-opintojen jälkeiseen jatko-opintokelpoisuuteen vaikuttavana näyttönä seuraavasti:

1. Jokaisella lukion opiskelijalla tulee olla oikeus osoittaa osaamistaan ja omaa harrastuneisuuttaan myös niissä oppiaineissa, joita ei ole ollut mahdollista suorittaa ylioppilastutkintoon kuuluvina kokeina.
 - o Lukiodiplomin aseman vahvistamisella toteutetaan lukiokoulutuksen perustehtävän toteutumista: jokaisen opiskelijan omien vahvuuksien, taitojen ja tavoitteiden pohjalta rakentuvaa kasvua hyväksi, sivistyneiksi ja aktiivisiksi ihmisiksi.
2. Taide- ja taitoaineille ominaiset tiedon tuottamisen tavat tulee nähdä uudistuneessa lukiokoulutuksessa yhdenvertaisina ”perinteiseen” ylioppilastutkintoon sisältyvien oppiaineiden tiedon tuottamisen kanssa.
 - o Jokaisella lukion opiskelijalla tulee olla oikeus suorittaa lukiodiplomi riippumatta siitä, missä lukiossa hän opiskelee.
 - o Lukiodiplomien hyväksiluku jatko-opintoihin pääsyssä vakiintuu.
 - o Opiskelijalle lukiodiplomi on verraton tapa osoittaa omia vahvuuksiaan ja soveltuvuuttaan monille aloille. Yhteiskunnan etu on, että opiskelija voi rakentaa opintopolkuaan ja tulevaisuuttaan vakaalle ja tasa-arvoiselle pohjalle jo lukioaikana.

- Mikäli lukiodiplomin suorittaminen on jatkossakin lukioille vapaaehtoista, lisääntyy lukio-opiskelijoiden keskinäinen alueellinen ja sosioekonominen epätasa-arvo entisestään. Lukio-opiskelun parhaat mahdollistamat tiedot, taidot ja valmiudet, sekä mahdollisuuden osoittaa soveltuvuuttaan tiettyihin korkeakouluopintoihin, saa vain osa lukio-opiskelijoista.
3. Lukiodiplomi tekee näkyväksi tämän päivän oppimiskäsitysten monipuolisuuden. Lukiodiplomin suorittamisessa tietoa tutkitaan, sovelletaan ja tuotetaan samaan tapaan kuin korkeakouluopinnoissa.
- Itsenäisesti sekä opiskelijan itsensä määrittelemiін tavoitteisiin ja työ- ja ajankäyttösuunnitelmaan pohjautuva lukiodiplomi valmentaa erinomaisesti muun muassa korkea-asteelle tyypillisiin jatko-opintoihin.
4. Juuri vahvistetun lukiolainsäädännön varjopuolena on tilanne, jossa lukio-opiskelijat keskittyvät entistä enemmän opiskelemaan vain niitä oppiaineita, jotka ovat mukana ylioppilaskirjoituksissa ja joita opiskelemalla taataan varmimmin jatko-opiskelupaikka korkea-asteelle.
- Lukiodiplomin aseman muutos osaksi ylioppilastutkintoa tukee erityisesti taide- ja taitoaineiden osoittamaa osaamista. Näihin oppiaineisiin sisältyvät monet tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet: ongelmanratkaisutaidot, laaja yleissivistys, luovuus, monialaisuus, kulttuurinen- ja viestintäosaaminen, tulevaisuuden sekä kansalliset että yksilölliset menestymiset ehdot.
 - Kansallisen koulutuksen tulee vahvistaa näitä taitoja, joita tarvitaan globaalissa maailmassa, jossa työ ja tuotanto muuttuvat kiivasta tahtia ja jonka tulevaisuudessa odottavat ennennäkemättömät haasteet.

Toteutuessaan lukiodiplomien aseman vahvistaminen on ylioppilastutkintouudistuksen kauaskantoisin ja koulutushistoriallisesti merkittävin saavutus. Sen toteutumiseen tarvitaan nyt rohkeita, laajan sivistyskäsityksen omaavia kansanedustajia.

Helsingissä 18.12.2018

Kuvataideopettajat KUVIS ry valtuuttamana

Erja Väyrynen
Toiminnanjohtaja
Kuvataideopettajat KUVIS ry